

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - maj/svibanj 2013. godine**

Sarajevo, juli/srpanj 2013. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	5
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	5
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potražakih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	7
3.3. <i>Prosječna obvezna pričuva</i>	8
3.4. <i>Devizne pričuve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	9
3.6. <i>Kredit</i>	10
3.7. <i>Berze</i>	11
4. Vanjski sektor.....	11
5. Strane direktne investicije.....	14

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Robni izvoz je u prvom tromjesečju realno porastao približno 19%, a uvoz 13% (g/g) što je dovelo do realnog rasta vanjskotrgovinskog deficita roba od 7% g/g. Ovo je suprotno u odnosu na nominalni pad od 9,3% obzirom na nedavno objavljene indekse koji ukazuju na pad cijena robnog izvoza od 8%, te uvoza od 11%¹. Ovakav realni rast deficita je bitno umanjio ranije procjene ekonomskog rasta za prvo tromjesečje zasnovane na nominalnim pokazateljima prema kojima je snažan izvozni rast praćen rastom industrijske proizvodnje predstavljao daleko najznačajniji pomak u odnosu na prethodnu godinu.

Prilično snažan realni rast uvoza u prvom tromjesečju je u velikoj mjeri bio vezan za izvoz (uvoz na unutrašnju obradu), uz skroman doprinos rasta domaće tražnje. S druge strane, redovan uvoz (uglavnom namjenjen domaćoj tražnji) je zabilježio blag nominalni pad od 0,5% što obzirom na pad uvoznih cijena ukazuje na skroman realni rast BiH domaće tražnje. Rast domaće tražnje se manifestovao i kroz finalnu potrošnju i investicije prije svega obzirom na rast uvoza dobara finalne potrošnje, ali i blag realni rast uvoza kapitalnih dobara. Rast uvozne tražnje za potrošačkim dobrima je pomalo iznenađujući obzirom na skoro evidentno slabljenje raspoloživog dohodka građana. Ovo se prije svega odnosi na smanjenje tekućih priliva građana iz inostranstva od 3%, te realno smanjenje prosječne plate od 1% uz blag godišnji pad broja zaposlenih (od 0,1%) u prvom tromjesečju.

S druge strane, realni rast robnog izvoza je bio znatno snažniji od nominalnog (9,7% u prvom tromjesečju) što je dovelo do snažnog porasta industrijske proizvodnje u prvih pet mjeseci od 7,4%. Ovdje je veoma važnu ulogu imao šesterostruki nominalni porast izvoza električne energije, ali i rast izvoza u prerađivačkoj industriji. Daljnji rast industrijske proizvodnje u aprilu u odnosu na mart od 2,3%, te nominalni rast robnog izvoza od približno 20% g/g predstavljaju pozitivan signal za dešavanja u drugom tromjesečju.

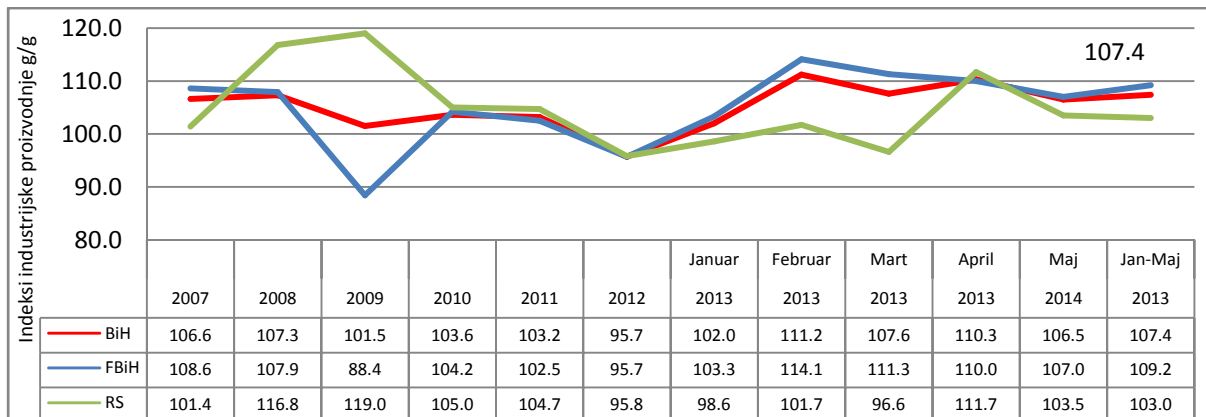
¹ Konkretno radi se o indeksima jediničnih vrijednosti robnog izvoza i uvoza koje objavljuje BHAS na kvartalnom nivou.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-maj 2013. godine u Bosni i Hercegovini je nastavljen stabilan oporavak industrijske proizvodnje. U poređenju sa prethodnom godinom rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u BiH iznosio je 7,4%.² Najznačajniji doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje dala je prerađivačka industrija koja je zahvaljujući jačanju izvozne tražnje zabilježila rast proizvodnje od preko 10%. Pozitivan doprinos također je zabilježen u sektoru za proizvodnju električne energije koji je u navedenom periodu ostvario rast proizvodnje od preko 10%, prvenstveno zahvaljujući izrazito povoljnoj hidrološkoj situaciji i povećanju proizvodnje u hidroelektranama. S druge strane, u sektoru rudarstva u periodu januar-maj 2013 godine registriran je pad proizvodnje od preko 5% što je imalo negativan utjecaj na BiH industrijsku proizvodnju u navedenom periodu. Posmatrano po entitetima, FBiH u periodu januar-maj 2013. godine bilježi povećanje industrijske proizvodnje od 9,2%, dok je rast industrijske proizvodnje u RS-u bio nešto skromniji i iznosio je 3%.

Tabela 1: Indeksi industrijske proizvodnje u BiH

Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSR³

1.2. Tržište rada u BiH

Broj zaposlenih u BiH u aprilu 2013. godine je iznosio 684,7⁴ hiljada lica što je za 0,5% manje u odnosu na isti mjesec 2012. godine. Samanjenje broja zaposlenih u posmatranom mjesecu je zabilježeno u privatnom sektoru. Najviše otpuštenih lica je u djelatnostima građevinarstva, prerađivačkoj industriji, rudarstvu i snabdijevanju vodom i djelatnosti sanacije okoline. Ukupan broj nezaposlenih lica u BiH je u maju 2013. godine iznosio 547,3 hiljada lica što je za 1,9% više pri međugodišnjem poređenju, a stopa nezaposlenosti u BiH je iznosila 44,5%⁵. Prosječna neto plata zaposlenih u BiH u aprilu 2013. godine se gotovo nije mijenjala u odnosu na isti mjesec 2012. godine i iznosi 824 KM. Stagnacija prosječne neto plate u BiH je posljedica smanjenja plata u pojedinim

² BHAS, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za maj 2013. godine“, 25.06.2013. godine.

³ U tabeli i grafikonu prikazani su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

⁴ Broj zaposlenih lica u BiH u 2013. godini je revidiran u odnosu na prethodnu Informaciju jer su pored zaposlenih u pravnim licima obuhvaćeni i obrtnici. Izvor: BHAS.

⁵ Podatak se odnosi na april.

oblastima privatnog i javnog sektora. U oblasti privatnog sektora smanjenja plata su registrovana u građevinarstvu, trgovini na veliko i malo, poslovanju nekretninama, finansijskim djelatnostima te stručnim, naučnim i tehničkim djelatnostima. U javnom sektoru plate su u aprilu 2013. godine manje u javnoj upravi i obrazovanju u odnosu na isti mjesec 2012. godine. Prosječna penzija u BiH u maju 2013. godine je iznosila 336⁶ KM i nije se bitnije mijenjala u odnosu na isti mjesec 2012. godine.

Tabela 2: Osnovni indikatori tržišta rada u BiH

	Broj zaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2013.	687.710	0,1%
II 2013.	684.580	-0,1%
III 2013.	684.753	-0,3%
IV 2013.	684.656	-0,5%
I-IV 2013.	685.425	-0,2%
	Broj nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2013.	554.640	2,5%
II 2013.	554.605	2,0%
III 2013.	553.580	2,0%
IV 2013.	549.519	1,7%
V 2013.	547.325	1,9%
I-V 2013.	551.934	2,0%
	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2013.	829	0,4%
II 2013.	815	-0,4%
III 2013.	819	-0,5%
IV 2013.	824	0,1%
I-IV 2013.	822	-0,1%
	Prosječna penzija u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2013.	336	-1,7%
II 2013.	337	0,1%
III 2013.	337	0,1%
IV 2013.	336	0,0%
V 2013.	336	-0,1%
I-V 2013.	337	-0,3%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Entitetski zavodi za zapošljavanje i Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Bruto prihodi od indirektnih poreza su u prvih pet mjeseci zabilježili pad skoro svih kategorija. Ovo je međutim neutralisano rastom prihoda od PDV-a od 2,7% (g/g) tako da su ukupni bruto prihodi od zabilježili skroman rast od 1,1%. Ipak, treba napomenuti da, uprkos porastu prihoda, PDV obračunat prema poreskim prijavama bilježi blagi pad od 0,5% u prva tri mjeseca. Pored toga, došlo je do snažnog povećanja povrata sa JR od preko 16% tako da je njihov udio u bruto prihodima porastao sa prošlogodišnjih 15,5% na skoro 18% u prvih pet mjeseci 2013. Ovo je dovelo do pada neto prihoda od indirektnih poreza od 1,7%, odnosno sredstava raspoloživih za raspodjelu od 1,4%.

⁶ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (januar-maj)

	Milion KM		Rast g/g
	2012	2013	u %
Bruto prihodi	2.272	2.296	1,1%
<i>Carina</i>	88	83	-5,6%
<i>Akciza</i>	503	497	-1,1%
<i>PDV</i>	1.559	1.601	2,7%
<i>Putarina</i>	108	105	-2,2%
<i>Ostali prihodi</i>	6	7	2,1%
<i>Neusklađeni prihodi</i>	8	2	-68,4%
Povrat sredstava obveznicima sa JR UIO	353	410	16,3%
Neto prihodi	1.919	1.886	-1,7%
Ukupno raspodjela	2.265	2.292	1,2%
Minimalne rezerve	358	412	15,1%
Za javne rashode	1.907	1.880	-1,4%
<i>Putarine - autoputevi</i>	43	42	-2,3%
<i>BiH - finansiranje institucija</i>	283	306	8,2%
<i>Federacija BiH</i>	997	976	-2,1%
<i>Republika Srpska</i>	528	501	-5,0%
<i>Brčko Distrikt BiH</i>	56	54	-3,1%

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Prema podacima entitetskih poreskih uprava, na nivou BiH je u prvih pet mjeseci 2013. ostvaren skroman godišnji rast prihoda od direktnih poreza, doprinosa, taksi i sl od 2,3%. Pri tome je u FBiH zabilježen rast od 3,4%, te 1% u RS. Direktni porezi bilježe godišnji rast od 2,3% prije svega zahvaljujući prihodima u RS. S druge strane, rast doprinosa od 1,1%, te taksi i naknada od 11,2% je prije svega bio posljedica povećanja u FBiH.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl za period januar-maj

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	milion KM		rast u	milion KM		rast u
	2012	2013	%	2012	2013	%
Direktni porezi	224,2	223,4	-0,3	177,2	187,3	5,7
Porez na dohodak	111,3	112,5	1,1	104,4	103,8	-0,6
Porez na dobit	79,3	73,6	-7,2	66,2	71,6	8,1
Porezi građana	33,1	36,8	11,2	2,3	7,5	230,1
Ostali porezi	0,5	0,5	16,1	4,3	4,5	4,4
Ostale takse, kazne i naknade	157,1	184,7	17,6	115,6	118,4	2,5
Doprinosi	1.048,8	1.071,1	2,1	520,9	516,2	-0,9
PIO	577,7	586,9	1,6	276,9	280,5	1,3
Zdravstvo	423,3	435,0	2,8	206,5	199,0	-3,6
Nezaposleni	47,9	49,2	2,7	14,5	14,2	-2,2
Dječija zaštita	-	-	-	21,4	20,9	-2,6
Zapošljavanje invalida	-	-	-	1,5	1,6	10,8
UKUPNO	1.430,1	1.479,2	3,4	813,6	821,9	1,0

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U BiH je maju 2013. godine registrovan rast cijena od 0,4% g/g a inflacija za period I-V 2013. godine je iznosila 0,5%. Skromnom rastu cijena u maju 2013. godine najviše je doprinijelo smanjenje cijena u kategoriji odjeće i obuće (-3,1%), zdravstva (-2,1%) i transporta (-2,4%). S druge strane skroman rast cijena u kategorijama hrane i bezalkoholnih pića i stanovanja i energenata su takođe doprinijeli sporijem rastu opšteg nivoa cijena u BiH. Jedina kategorija sa značajnim rastom cijena je kategorija alkohola i duvana zbog povećanje akciza na cigarete od januara 2013. godine.

Tabela 5: Kretanje cijena⁷ odabranih kategorija u BiH – poređenje g/g (%)

	2013.					
	I	II	III	IV	V	I-V
Hrana i bezalkoholna pića	2,8	1,6	1,4	1,4	1,3	1,7
Stanovanje, vodosnadbijevanje, el. energija, plin i drugi energenti	1,5	1,2	1,1	0,7	0,6	1,0
Transport	1,4	0,9	-0,9	-2,6	-2,4	-0,7
Alkohol i duvan	6,4	6,2	6,6	6,2	6,5	6,4
Inflacija u BiH	1,3	1,0	0,6	0,4	0,4	0,5

Izvor: BHAS

3.2. Monetarni agregati

Ukupna novčana masa (M2) za pet mjeseci 2013. godine iznosila je 15,2 mlrd. KM, a zabilježena je stopa rasta od 5,3% g/g. Pozitivan godišnji rast ukupne novčane mase ostvaren je zahvaljujući rastu kvazi novca, 7,2% g/g, i novca u užem smislu, 2,6% g/g. Pričuvni novac zabiljžio je rast od 12,9% g/g i dosegao je iznos od 5,8 mlrd. KM. Pregled iznosa monetarnih agregata i njihovo kretanje kroz pet mjeseca 2013. godine dano je u tabeli ispod.

⁷ Zbog promjene metodologije (u skladu sa preporukama MMF-a) direktno su korigovani podaci u kategoriji 3. „Odjeća i obuća“ te indirektno (kroz ponder) ukupan CPI indeks kada je u pitanju godišnja stopa promjene. Ove korekcije su izvršene s ciljem relnijeg prikaza promjena nivoa cijena na koje je uticala promjena metodologije.

Tabela 6: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Pričuvni novac (M0)	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazinovac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
1	3	4	5	6=4+5	7	8	9	10=7+8+9	11=6+10
01.2013.	5.726	2.337	3.736	6.073	2.667	1.081	5.038	8.787	14.860
02.2013.	5.750	2.358	3.722	6.080	2.681	1.071	5.030	8.782	14.863
03.2013.	5.641	2.403	3.839	6.242	2.716	1.062	5.107	8.884	15.127
04.2013.	5.720	2.424	3.837	6.261	2.755	1.047	5.100	8.901	15.162
05.2013.	5.759	2.408	3.864	6.272	2.807	1.071	5.081	8.959	15.231
Stope rasta g/g									
01.2013.	1,4%	1,7%	-1,8%	-0,5%	14,6%	0,0%	5,0%	7,0%	3,8%
02.2013.	3,9%	1,5%	0,0%	0,5%	12,9%	-4,3%	4,8%	5,9%	3,6%
03.2013.	3,3%	3,1%	2,5%	2,7%	14,2%	0,2%	6,5%	7,9%	5,7%
04.2013.	7,7%	2,6%	1,9%	2,1%	14,3%	1,3%	5,3%	7,4%	5,2%
05.2013.	12,9%	3,4%	2,2%	2,6%	15,0%	3,2%	4,1%	7,2%	5,3%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječna obvezna pričuva

Prosječne obvezne pričuva na kraju svibnja 2013. godine iznosile su 1,3 mlrd. KM, dok je prosječan saldo računa obveznih pričuva iznosio 3,0 mlrd. KM. Stopa obvezne pričuva iznosila je 8,5%, dok je implicitna stopa iznosila 19,8%.

Tabela 7: Prosječna obvezna pričuva (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Razlika	Implicitna stopa obvezne rezerve	Stopa obvezne rezerve
1	2	3	4	5=4-3	6	7
01.2013.	14.913,3	1.267,6	2.998,7	1.731,1	8,5%	20,1%
02.2013.	14.908,2	1.267,5	2.985,3	1.717,7	8,5%	20,0%
03.2013.	14.893,7	1.264,9	2.943,5	1.678,6	8,5%	19,8%
04.2013.	15.003,8	1.274,5	2.893,8	1.619,3	8,5%	19,3%
05.2013.	15.083,6	1.283,1	2.988,2	1.705,1	8,5%	19,8%
Stopa rasta g/g						
01.2013.	-1,2%	-1,6%	-1,0%	-0,4%	-	-
02.2013.	1,1%	0,6%	4,8%	8,1%	-	-
03.2013.	1,6%	1,2%	5,5%	9,0%	-	-
04.2013.	3,1%	2,7%	7,2%	11,0%	-	-
05.2013.	3,4%	3,2%	22,8%	43,3%	-	-

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne pričuve Centralne banke BiH

Bruto devizne pričuve na kraju svibnja 2013. godine iznosile su 6,4 mlrd. KM i veće su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 11,7%. I dalje najveće učešće u deviznim pričuvama imaju investicije u vrijednosne papire, a zatim slijede depoziti kod nerezidentnih banaka, zlato, inozemna valuta u trezoru CBBiH i specijalna prava vučenja.

Tabela 8: Devizne pričuve (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne pričuve	Neto devizne pričuve	Monetarna pasiva	Neto inozemna aktiva CB
1	2	3	4	5	6	7	8=2+...+7	10	11	12=10-11
01.2013.	230,6	4,4	38,9	1.707,4	0,0	4.347,5	6.328,7	6.327,6	5.850,4	477,1
02.2013.	226,5	2,1	56,4	1.772,8	0,0	4.319,4	6.377,1	6.375,7	5.876,1	499,7
03.2013.	234,2	2,1	74,9	2.253,6	0,0	3.765,7	6.330,6	6.329,4	5.811,8	517,6
04.2013.	211,4	5,5	99,4	2.313,7	0,0	3.748,2	6.378,1	6.376,4	5.885,6	490,7
05.2013.	201,1	3,5	86,2	1.773,7	0,0	4.332,3	6.396,9	6.395,7	5.937,8	457,9
Stopa rasta g/g										
01.2013.	-	22,2%	-14,7%	-61,1%	-	134,1%	0,5%	0,5%	1,2%	-8,0%
02.2013.	43,6%	75,0%	-32,9%	-50,3%	-	82,2%	3,2%	3,2%	3,8%	-2,5%
03.2013.	49,7%	75,0%	4,8%	-33,8%	-	51,8%	3,5%	3,5%	3,8%	0,9%
04.2013.	34,3%	96,4%	13,6%	-27,8%	-	51,2%	7,5%	7,5%	8,1%	0,9%
05.2013.	28,2%	600,0%	-9,0%	-40,8%	-	74,5%	11,7%	11,7%	13,4%	-6,7%

Izvor: CB BiH

3.5 Depoziti

Ukupni depoziti za prvih pet mjeseci 2013. godine iznosili su 13,5 mlrd. KM i zabilježili su povećanje od 4,5% g/g zahvaljujući prvenstveno rastu depozita sektora stanovništva. Depoziti stanovništva u promatranom razdoblju iznosili su 7,9 mlrd. KM, a potom slijede depoziti nefinancijskih poduzeća s 3,3 mlrd. KM, depoziti opće vlade s 1,2 mlrd. KM i ostali depoziti s 1,1 mlrd. KM. Detaljan pregled iznosa i kretanja depozita pojedinih sektora dan je u tabeli ispod.

Tabela 9: Kretanje depozita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2013.	01.	13.292,8	7.686,5	3.240,7	1.280,3	1.085,3
2013.	02.	13.272,8	7.799,8	3.173,7	1.219,1	1.080,2
2013.	03.	13.472,8	7.883,6	3.275,7	1.195,5	1.117,9
2013.	04.	13.440,3	7.924,6	3.312,2	1.143,1	1.060,3
2013.	05.	13.534,0	7.930,4	3.339,3	1.175,1	1.089,3
Stopa rasta g/g						
2013.	01.	2,9%	8,6%	-3,6%	-10,9%	4,1%
2013.	02.	2,9%	9,0%	-3,1%	-11,7%	-0,1%
2013.	03.	5,6%	9,8%	2,8%	-8,8%	3,3%
2013.	04.	4,7%	9,2%	2,1%	-10,0%	0,1%
2013.	05.	4,5%	8,8%	1,8%	-11,4%	2,4%

Izvor: CBBiH

3.6 Krediti

Ukupni krediti za pet mjeseci 2013. godine iznosili su 16,2 mlrd. KM i zabilježili su povećanje od 3,1% g/g. Promatrajući strukturu ukupnih depozita i dalje najveće učešće imaju krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća, a potom slijede krediti plasirani sektoru stanovništva, krediti općoj vladi i ostali krediti. Krediti nefinancijskim poduzećima i krediti stanovništva zajedno čine 94,1% ukupno plasiranih kredita komercijalnih banaka u BiH. Detaljan pregled iznosa i kretanja depozita pojedinih sektora dan je u tabeli ispod.

Tabela 10: Kretanje kredita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Krediti stanovništvu	Krediti nefinancijskim poduzećima	Krediti općoj vladi	Krediti ostalim sektorima
2013.	01.	15.863,8	6.750,6	8.189,3	834,9	89,0
2013.	02.	15.911,2	6.750,1	8.237,8	834,2	89,2
2013.	03.	16.013,6	6.787,5	8.284,8	835,7	105,8
2013.	04.	16.114,9	6.802,1	8.350,7	851,7	110,7
2013.	05.	16.165,6	6.834,4	8.372,3	844,6	114,4
Stopa rasta g/g						
2013.	01.	3,3%	0,9%	3,6%	23,2%	4,3%
2013.	02.	3,4%	1,4%	3,5%	22,0%	11,1%
2013.	03.	3,6%	1,5%	3,7%	23,2%	15,5%
2013.	04.	3,6%	1,4%	3,7%	23,9%	14,6%
2013.	05.	3,1%	1,1%	3,2%	22,5%	3,1%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu maju 2013. godine ostvaren je promet u iznosu od 14,6 miliona KM što čini 32,7 % od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu maju bilježi pad od 83,79 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2012. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu maju 2013. godine ostvaren je promet u iznosu od 30,1 miliona KM što čini 67,3 % od ukupnog prometa ostvarenog na BiH berzama. Promet na BLSE bilježi rast od 236,19 %. Ukupan promet u mjesecu maju na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 44,73 miliona KM bilježi pad od 54,91% poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2012. godine.

Tabela 11: Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
May-11	33.661.304	45.004.461	78.665.765
May-12	90.252.347	8.952.458	99.204.804
May-13	14.631.535	30.097.619	44.729.153

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu maju 2011, 2012 i 2013. godine je iznosila:

Tabela 12: Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
May-11	7.692.344.137,53	4.201.807.126,96	11.894.151.264,49
May-12	4.254.904.974,48	3.697.635.143,04	7.952.540.117,52
May-13	4.690.629.362,67	4.103.461.788,84	8.794.091.151,51

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu maju 2013. godine sa vrijednostima u mjesecu maju 2012. godine zabilježen je rast od 10,24 %, dok kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu maju 2013. godine bilježi rast od 10,98 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu maju 2012. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u maju 2013. godine bilježi rast od 10,58 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu maju 2012. godine.

4. Vanjski sektor

U periodu januar - maj 2013. godine izvoz je iznosio 3,4 milijarde KM, što je za 10,8% više nego u istom periodu 2012. godine, dok je uvoz iznosio 6,8 milijardi KM, što je za 0,5% manje nego u istom periodu prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 57,6%, dok je vanjskotrgovinski robni deficit iznosio 2,5 milijardi KM i manji je za 12,7% u odnosu na prošlu godinu.

Izvoz u zemlje CEFTA je iznosio 1,2 milijarde KM, što je za 4,6% više nego u istom periodu 2012. godine, dok je uvoz iznosio 1,3 milijarde KM, što je za 7,6% manje nego u istom periodu prethodne godine. Izvoz u zemlje EU je iznosio 2,5 milijardi KM, što je za 10,3% više nego u istom periodu 2012. godine, dok je uvoz iznosio 2,8 milijardi KM, što je za 0,8% više nego u istom periodu prethodne godine.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za prvih pet mjeseci 2013. godine vidljivo je da su mineralne tvari gdje su najznačajnija nafta i naftni derivati;

mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar – maj 2013. godine uvezla 1,2 milijarde KM mineralnih tvari u okviru kojih dominira nafta i naftni derivati u iznosu od 886 miliona KM, u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je blagi pad uvoza nafte i naftnih derivata za oko 1%.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvih pet mjeseci 2013. godine iznosio 734 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je porastao i to za 5%. Na drugoj strani izvoz mašina je iznosio 342 miliona KM, i izvoz je doživio rast za oko 5,2%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene prerađevine kojih je u 2013. godini uvezeno u iznosu od 598 miliona KM, i u odnosu na isti period 2012. godine primjetan je rast od oko 9,5%.

BiH je u prvih pet mjeseci tekuće godine ostvarila uvoz hemijskih proizvoda od 613 miliona KM, što je rezultiralo padom uvoza ove kategorije proizvoda od 4,2%, dok s druge strane izvoz hemijskih proizvoda bilježi bolje rezultate i u periodu januar-maj 2013. godine ostvario je rast od 3%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 523 miliona KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. U prvih pet mjeseci 2013. godine nije došlo do promjene uvoza. Na strani izvoza baznih metala situacija se blago pogoršala i u prvih pet mjeseci 2013. godine izvezeno je 793 miliona KM ove kategorije proizvoda, u odnosu na isti period 2012. godine primjetan je pad od oko 2,6%. U Ukupnom izvozu BiH, bazni metali imaju najveće učešće.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u periodu januar - maj 2013. godine ostvarila je izvoz od 382 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja je doživio rast od 10,4% Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

Tabela 13: Uvoz, izvoz Trgovinski deficit

u 000 KM	Januar – Maj 2012	Januar – Maj 2013	Promjena 2013/2012
IZVOZ	3.126.040	3.463.682	10,8%
UVOZ	6.039.596	6.008.363	-0,5%
TRGOVINSKI DEFICIT	-2.913.556	-2.544.681	-12,7%

Izvor: BHAS

Platni bilans Bosne i Hercegovine

Deficit na tekućem računu platnog bilansa BiH za prvi kvartal 2013. godine je iznosio oko 385 miliona KM što je značajno umanjeno (-32%) u odnosu na prvi kvartal 2012. godine. Smanjenje deficita na računu roba (1,8 milijardi KM) za 8% je nastalo kao posljedica povećanja izvoza za 13% dok je uvoz stagnirao, što je najvećim dijelom doprinjelo umanjenoj deficita na tekućem računu.

Neto priliv na računu usluga je uvećan za 4% a iznosio je oko 480 miliona KM. Najveći priliv u ovoj kategoriji je ostvaren od pružanja usluga unutrašnje dorade i obrade roba za dalji izvoz (oko 310

miliona KM). Prihod od usluga turizma (oko 140 miliona KM) je uvećan za 6%, a najviše noćenja su ostvarili turisti iz susjednih zemalja: Hrvatske (27%) i Srbije (22%)⁸. Transportne usluge su blago uvećane, kao i prihod od pružanja usluga građevinarstva u inostranstvu (1%). Od ukupne vrijednosti izvršenih građevinskih radova u inostranstvu najveće učešće je ostvareno u Africi (60,7%), Evropi 38,3% i Aziji 1%⁹.

Kao i prethodnih godina značajan neto priliv registrovan je u kategoriji sekundarni dohodak (783 miliona KM) gdje je došlo do smanjenja priliva za 3%. Najveći uticaj na pomenuto smanjenje su imali niži prilivi po osnovu penzija iz inostranstva kao i drugi prilivi vladinog sektora. U okviru ove kategorije više od polovine priliva čine personalni transferi iz inostranstva koji su zabilježili slabiji rast u odnosu na trend iz 2012. (2% vs. 4%).

Kapitalni račun je uz sve manji značaj u platnom bilansu BiH i u prvom kvartalu 2013. godine zabilježio smanjenje neto priliva (10%) sa iznosom od oko 60 miliona KM. Ostali dio finansiranja deficita je omogućen iz finansijskog računa i to povećanjem neto priliva od direktnih stranih investicija (280 miliona KM), smanjenjem deviznih rezervi (168 miliona KM), dok je u okviru ostalih investicija vidljivo smanjenje inostranog zaduživanja (naročito sektora vlade¹⁰).

Tabela 14: Platni bilans Bosne i Hercegovine po kvartalima

Izraženo u milionima KM	2012Q1	2012Q2	2012Q3	2012Q4	2013Q1
1 - TEKUĆI RAČUN (A+B+C)	-569,5	-628,5	-725,9	-526,4	-384,6
1.A.a Roba - saldo	-1.912,2	-2.062,7	-2.357,5	-2.112,6	-1.760,3
Izvoz robe, fob	1.085,2	1.359,5	1.303,5	1.287,6	1.222,4
Uvoz robe, fob	2.997,5	3.422,3	3.661,0	3.400,2	2.982,7
1.A.b. Usluge- saldo	464,3	525,2	585,9	491,9	483,2
1.A.b.1 Potražuje - ukupno	593,0	714,9	890,7	649,7	619,9
1.A.b.2 Duguje - ukupno	128,8	189,6	304,8	157,8	136,8
1.B Primarni dohodak - saldo	70,4	10,4	123,0	141,0	109,4
1.B.a Potražuje - ukupno	208,5	214,9	231,9	226,7	196,0
1.B.b Duguje - ukupno	138,1	204,6	108,9	85,7	86,5
1.C Sekundarni dohodak - saldo	808,1	898,6	922,8	953,3	783,1
1.C.a Potražuje - ukupno	875,1	966,5	995,8	1.022,9	853,0
1.C.b Duguje - ukupno	67,0	67,9	73,0	69,6	69,9
2 - KAPITALNI RAČUN (A+B)	66,4	71,1	81,1	79,9	59,5
3 - FINANSIJSKI RAČUN (A+B+C+D)	-586,8	-533,3	-482,5	-352,4	-334,7
3.A Direktno investicije	-103,1	-475,3	-122,5	-207,0	-282,5
3.B Portfolio investicije	10,9	42,2	-18,4	25,8	49,9
3.C Ostale investicije	-180,3	130,0	-735,2	-394,9	66,2
Neto finansijska aktiva	-140,2	247,7	-431,5	-124,8	-14,0
Neto finansijska pasiva	40,1	117,7	303,8	270,1	-80,2
3.D Rezervna aktiva	-314,3	-230,2	393,6	223,6	-168,3
4 - NETO GREŠKE I PROPUSTI	-83,6	24,1	162,3	94,1	-9,6

Izvor: Centralna banka BiH

⁸ Izvor: BHAS, Turizam u prvom kvartalu 2013. www.bhas.ba

⁹ Izvor: BHAS, Građevinski radovi u inostranstvu u prvom kvartalu 2013. www.bhas.ba

¹⁰ Spoljni dug sektora vlade je na kraju K1 2013.godine iznosio 7,2 milijarde KM.

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana ulaganja u prvom kvartalu 2013. godine su iznosila 71,24 miliona KM što predstavlja povećanje za oko 76,22 miliona KM u odnosu na ulaganja u istom periodu 2011. godine kada su SDI iznosila oko -4,98 miliona KM.

Tabela 15: Ulaganja po kvartalima u 2010.,2011.i 2012. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2011	93,1	99,5	107,8	128
2012	-4,98	309,27	78,96	47,14
2013	71,24			

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa najveća ulaganja u prvom kvartalu 2013. godine su bila od strane „ETF Rudnik i termoelektrana Stanari“ doo Stanari u iznosu 58,67 miliona KM, „Globtour“ d.o.o. Međugorje 10,1 miliona KM i „Comsar energy RS“ u ukupnom iznosu od 9,55 miliona KM. Za ovaj period je još interesantno je da je „NLB Leasing“ je imala ulaganje 18,58 miliona KM ali u istome periodu i povlačenje kapitala od 14,56 miliona KM tako da je ukupno ulaganje iznosi 4,02 miliona KM. Pored ovoga povlačenja kapitala značajno je i povlačenje kapitala od strane ulagača iz firme „Mlijekoprodukt“ d.o.o. Kozarska Dubica u iznosu od 14,5 miliona KM. Ulaganja u mjesecu aprilu su ukupno iznosila 6,62 miliona KM a najveće ulaganje je u osnivanje „Euro Media limited Broadcasting Company“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 3,32 miliona KM. Ulaganja u mjesecu maju su ukupno iznosila 12,7 miliona KM a najveće ulaganje je u oblasti telekomunikacije firmu u Aneks d.o.o. u iznosu 5,87 miliona KM.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije u 2013. godini, treba spomenuti da je 27. marta 2013. godine Agencija „Standard & Poor's“ potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ sa stabilnim izgledom.

Nakon rasprave na sjednici, Vijeće ministara je usvojilo sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Iz svega navedenog u Informaciji, a posebno na osnovu raspoloživih podataka, može se zaključiti da su kretanja u bh. ekonomiji u pet mjeseci 2013. godine bila znatno pozitivnija u odnosu na prethodnu godinu.
2. Vijeće ministara će poduzeti sve potrebne mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti na promociji i privlačenju investicija, podršci izvozu, zapošljavanju radi poboljšanja stanja u gospodarstvu u BiH.
3. Vijeće ministara je primilo Informaciju k znanju.